

ZEVEN GAVEN VAN DE HEILIGE GEEST

naar Jesaja 11

Edgard Peeters

Inhoud	blz
1. DE HEILIGE GEEST KOMT NOOIT MET LEGE HANDEN	2
2. DE ZEVEN GAVEN VAN DE HEILIGE GEEST	2
3. DE GAVE VAN <i>VREES VOOR DE HEER</i>	4
4. DE GAVE VAN <i>GODSVRUCHT</i> DOET WAT MET ONS	5
5. GAVE VAN <i>KENNIS</i>	6
6. GAVE VAN <i>STERKTE</i>	7
7. GAVE VAN <i>INZICHT</i>	8
8. GAVE VAN <i>RAAD</i>	9
9. GAVE VAN <i>WIJSHEID</i>	10

Prof. dr. Jan Van der Veken had jaren geleden iets moois voor mij, zei hij. En hij gaf me de scriptie 'Gaven en vruchten van de Heilige Geest' van een van zijn leerlingen. Toen ik die scriptie van Edgard Peeters niet lang geleden terugvond, zag ik er een hele goede serie artikelen in. Die beginnen we nu te publiceren. Deel 1 heeft de veelzeggende titel 'De Heilige Geest komt nooit met lege handen'.

Kees Slijkerman
Juli 2016

Uit *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* 2016-4, 2016-5, 2016-6, 2017-1, 2017-2 en 2017-4.

Charisma's of gaven van de Geest

Edgard Peeters houdt zich in deze artikelenserie aan de Catechismus van de Katholieke Kerk, die onderscheid maakt tussen *gaven van de Geest* (zoals genoemd in Jesaja 11,1-3) en *charisma's* (zoals genoemd in Romeinen 12 en 1 Korinthe 12-14). Dit onderscheid wordt ook gemaakt door Thomas van Aquino. Pater Raniero Cantalamessa, predikant van het Vaticaan, schreef in 2016 op de website van het Vaticaan dat, in het licht van recente studies naar de periode die voorafging aan de Scholastiek en Thomas van Aquino, dit

onderscheid minder scherp is dan gedacht. Hij schrijft: 'In this earlier tradition, the "seven gifts" appear rather as a particular category of charisms, specifically destined to those who govern, as in Isaiah 11, which is at the origin of the theme, and where they appear as gifts that would characterise the future King Messiah. This is a discussion that would usefully be further pursued.' Zie 0418uk op www.stucom.nl.

Kees Slijkerman, mei 2019

Deel 1

DE HEILIGE GEEST KOMT NOOIT MET LEGE HANDEN

'God is liefde', zegt Johannes (1 Johannes 4,8.16). God is bron van een voortdurend zichzelf weggevende liefde. Daarom ook is Hij van nature een Gever.

Heel de mensgeschiedenis door heeft God zich als de Opperste Gever van gaven getoond. De schepping is een gave. Het leven is een gave. Hij riep Abraham, Mozes en het Joodse volk tot zich uit pure vrijgevigheid. Ook het Verbond met hen was louter gave. Bovendien zond Hij zijn Zoon als gave, en schonk Christus ons de gave van het eeuwige leven. Dat God niets liever wenst dan zijn eigen leven met ons te delen, komt in het bijzonder tot uiting in de sacramenten, en niet in het minst in het doopsel. Door dit sacrament worden wij gezuiverd van onze zonden, en worden wij tot nieuwe mensen herboren. Want voortaan zijn we kinderen van de Vader, lidmaat van Christus en tempel van de Heilige Geest.

Intrek in ons hart

Dat we tempel worden van de Heilige Geest, betekent dat de Geest *in* ons komt wonen: *'Bekeer u! Ieder van u moet zich laten dopen in de naam van Jezus Christus tot 'vergeving van uw zonden. Dan zult u de gave van de Heilige Geest ontvangen'* (Handelingen 2,38). Door het doopsel ontvangen wij de Heilige Geest dus als een gave. Zo neemt Hij zijn intrek in ons hart: als een goddelijk geschenk.

Gaven en werkingen

Maar de Heilige Geest komt nooit met lege handen. Samen mét Hem ontvangen we de onnoemelijke rijkdom van zijn zegeningen en gaven. Van deze gaven en werkingen willen wij drie aspecten belichten:

- Aan de ene kant zijn er de gaven die door een eeuwenlange traditie van de Kerk aangeduid worden als de *zeven gaven van de Heilige Geest*. Zij zijn ook onderdeel van de vormseliturgie (vormselepiclese). Hun bedoeling is het eigen geloofsleven op te bouwen en te verdiepen. Om hun belang te onderstrepen duidt men ze soms aan als de 'koninklijke gaven'.

- Aan de andere kant zijn er de *vruchten van de Heilige Geest*, ofwel innerlijke gezindheden van het hart, die in ons handelen tot uiting komen en op die manier tonen dat de Heilige Geest echt in ons aan het werk is.

- Ten slotte zijn er nog de *charismen* of *genadegaven*, die niet voor onszelf, maar voor de opbouw van de Kerk worden geschonken. Zij stellen de leden van het Lichaam van Christus, de Kerk, in staat om haar tot de gemeenschap te maken die zij moet zijn en haar boodschap van liefde, gerechtigheid en vrede in de wereld uit te dragen.

#

Deel 2

DE ZEVEN GAVEN VAN DE HEILIGE GEEST

Wat is de Bijbelse oorsprong van deze gaven en wat moeten we hier onder 'gave' verstaan.

Traditioneel deelt men de zeven gaven van de Heilige Geest in als volgt:

vrees voor de Heer (of godsvrees)

godsvrucht

kennis (of wetenschap)

sterkte

raad (of beleid)

inzicht (of verstand) en wijsheid.

de profeet Jesaja. We citeren uit de Willibrordvertaling (1995):

'Een twijg ontspruit aan de stronk van Isai, een telg ontbloeit aan zijn wortels. De geest van de HEER rust op hem, een geest van wijsheid en inzicht, een geest van beleid en sterkte, een geest van kennis en ontzag voor de HEER. Hij ademt ontzag voor de HEER' (Jesaja 11,1-3).

Bijbelse grondslag

De leer van de zeven gaven vindt zijn oorsprong in een oudtestamentisch 'orakel' van

Zes of zeven

Onmiddellijk valt op dat deze tekst geen zeven, maar zes gaven (of 'geesten') bevat. Daarmee

sluit hij nauw aan bij de oorspronkelijke Hebreeuwse tekst die ook maar zes gaven telt. Hoe is men dan aan zeven gaven gekomen? De reden ligt bij de Griekse bijbelvertaling, de Septuagint, die vanaf de derde eeuw voor Christus tot stand is gekomen. Men had wat moeite met het Hebreeuwse woord voor 'ontzag voor de Heer' (*yir'âh*), dat terugkeert in het 2e en 3e vers. Men vond namelijk dat het woord een tweevoudige betekenis had, die niet in één Grieks woord kon worden weergegeven. Daarom heeft men het ontdebeld. 'Ontzag voor de Heer' (*yir'âh*) werd op twee manieren vertaald: als 'godsvrucht' (*eusebia*) in vers 2, en als 'godsvrees' (*fobos theou*) in vers 3. Waarschijnlijk is men op die manier ook tot het getal zeven willen komen, dat in de Bijbel staat voor volheid en volmaaktheid. De Messias heeft immers alle gaven, en het volmaakte, heilige getal is zeven.

Voor Hoofd en alle leden

Deze vertaalwijze had wel belangrijke consequenties. Want de Septuagint effende hiermee de weg voor het ontstaan van de leer van de zeven gaven van de Heilige Geest, een leer die in de eerste eeuwen na Christus een grote ontwikkeling kende. De kerngedachte was de volgende. De genoemde Jesaja-verzen spreken op een profetische wijze over Jezus Christus (*'een twijg ontspruit...'*) en geven aan dat Hij de volheid van de gaven van de Heilige Geest ontving. Wanneer Christus als Hoofd van het Mystieke Lichaam de volheid van de gaven bezit, dan hebben de 'gerechtvaardigden' (de gedoopten) als ledematen van dit Lichaam daaraan automatisch deel. De zeven gaven van het Hoofd gaan dus over op de ledematen. De verzen van Jesaja, zo concludeerde men, gaan dus ook over ons.

Verstaan en omschrijven

Inmiddels had de Vulgaat (de Latijnse Bijbelvertaling uit de 5^e eeuw) de Griekse vertaalwijze van vers 2 en 3 nagevolgd. En eigenlijk zijn de hele kerkgeschiedenis door pogingen ondernomen om de werking van de zeven gaven beter te verstaan, te omschrijven of te systematiseren. Talrijke kerkleraren, theologen en mystici hebben zich ermee ingelaten. Maar de meest gezaghebbende interpretatie lijkt toch wel die van Thomas van Aquino (13^e eeuw) te zijn. Daarom nemen we hem graag als gids.

Wat is een gave van de Heilige Geest?

Volgens Thomas moet een 'gave' in deze context verstaan worden als een blijvende eigenschap of vervolmaking van de ziel, die ons gevoelig en ontvankelijk maakt voor de leiding van de Heilige Geest. Omwille van dit blijvende en vervolmakende karakter noemt hij de gave een '(in)gesteldheid' of 'habitus' van de ziel, wat betekent dat de gave er ons permanent op 'instelt', ertoe 'uitrust' om de aansporingen en uitnodigingen van de Heilige Geest op te vangen en te beantwoorden. We zouden dus kunnen stellen dat de gave ons *alert* maakt voor de ingevingen van de Heilige Geest, ons *bereid* maakt om hen op te volgen, en ons *ontvankelijk* maakt voor de stuwings die nodig is om ze te realiseren.

Veerkracht

Kortom, de gaven laten ons toe om God gemakkelijker te horen en te gehoorzamen. Zij geven ons een soort veerkracht mee om zijn wil zonder veel moeite te volbrengen. Volgens Thomas zijn de gaven noodzakelijk voor ons persoonlijk heil, omdat de tussenkomst van de Heilige Geest werkelijk onontbeerlijk is om ons te brengen tot ons bovennatuurlijk einddoel. Op eigen kracht zouden wij dit nooit kunnen bereiken. Zonder de hulp van God zelf zou het voor ons onmogelijk zijn om onze weg naar Hem toe te vinden.

Genade en medewerking

De gaven zijn trouwens in de eerste plaats afhankelijk van Gods genadewerking. Maar toch is ook onze medewerking vereist. Want God wil zich niet opdringen. Hij respecteert onze vrije wil. Als wij bewust kiezen voor het kwaad en bijvoorbeeld een hoogmoedig en gewelddadig leven leiden, dan belemmeren we de genadestroom en kunnen de gaven onmogelijk ten volle werken. Onze aanvankelijke ontvankelijkheid en bereidwilligheid zullen dan gevoelig minderen. Aan de andere kant kunnen we de gaven cultiveren door echt voor God te kiezen, en het besluit te nemen om Hem niet (langer) door een ongerechte levenswijze te beledigen.

In de volgende artikelen trachten we elke gave kort inhoudelijk te beschrijven.

In hoofdstuk 11 van het Bijbelboek Jesaja lezen we over gaven van de Geest, gaven die ook bij het sacrament van het vormsel worden afgesmeekt. Een van deze gaven is 'ontzag voor de Heer', vaak vertaald met 'vrees voor de Heer'.

Godsvrees is de gave waardoor iemand de oneindige majesteit van God erkent en tegelijk zijn eigen nietigheid inziet. De ziel heeft ontzag voor de grootheid van God en voelt zich als het ware vermorzeld in haar eigen geringheid. Door de gave van godsvrees komt een ziel op een positieve wijze 'onder de indruk van God'. De grootheid en schoonheid van God vervult ons met zoveel bewondering, dat wij eer willen brengen aan God en alles willen mijden wat ons van Hem zou kunnen verwijderen.

Uit liefde

Godsvrees heeft dus niets met angst voor God te maken. Dat zou een valse godsvrees zijn. Ware godsvrees wordt uit liefde geboren. De liefde die in de gave actief is, maakt ons gevoelig voor de wijze waarop God ons bemint en voor de wijze waarop we die liefde moeten beantwoorden. Door de vrees voor de Heer worden we diep gevoelig voor alles wat onze liefde voor God en onze vreugde daarin zou kunnen verminderen. Godsvrees is vooral een vrees om God te verliezen.

Godsvrees is dan ook geen '*vrees van de slaaf*', zegt Thomas van Aquino. Want de slaaf gehoorzaamt zijn meester alleen uit schrik voor een straf. Godsvrees beantwoordt veeleer aan de '*vrees van de zoon*', die zijn vader liefheeft en eert, en daarom alles vermijdt wat zijn relatie met hem kan schaden.

Disciplineert

Een belangrijk effect van de gave van vrees is een volkomen en zuivere nederigheid. De gave disciplineert ons, zodat we ermee ophouden om eer te zoeken voor onszelf en in de plaats daarvan uitzien naar de glorie van God en naar ons geluk in Hem. Vrees voor de Heer vereert en bemint God en ontwortelt op die manier elk begin van menselijke hoogmoed, die God niet erkent en zichzelf als hoogste autoriteit beschouwt. Godsvrees is dus een passende remedie tegen alle trots en arrogantie van de geest.

Om dezelfde reden stelt de gave van vrees ons in staat om op een meer authentieke wijze te

leven volgens de zaligspreking '*Gelukkig die arm van geest zijn*' (Matteüs 5,3). Want de gave van vrees bevrijdt ons niet enkel van trots en zelfverheerlijking, zij verlost ons ook van hebzucht en van het verlangen naar rijkdom, macht en roem.

Doel van de zeven gaven

Omdat de gave van vrees ons uitnodigt om ons open te stellen voor God, Hem te eren en ons helemaal aan Hem toe te wijden, is zij de eerste stap op weg naar een grotere eenwording met God, die het uiteindelijke doel vormt van de zeven gaven. Godsvrees vormt het fundament waarop de overige zes gaven zijn gebouwd. Zij opent als het ware de deur voor de goede werking van de andere gaven. Thomas rangschikt haar als eerste in volgorde van behoefte, maar noemt haar als laatste in volgorde van verhevenheid. Want hierin spant wijsheid de kroon. Toch heeft wijsheid de godsvrees nodig. '*De grondslag van de wijsheid is ontzag voor de Heer*', zegt de psalmist (Psalm 111,10). In de godsvrees heeft de wijsheid haar wortels en begint zij tot leven te komen.

Ware godsvrees wordt uit liefde geboren

Het Hebreeuwse woord voor *de gave van ontzag voor de Heer* heeft ook nog iets in zich wat uitgedrukt kan worden met het woord *godsvrucht*. Dit kan als een aparte gave gezien worden. Over *godsvrucht* gaat het volgende artikel in deze serie.

Dit is deel 3 van een serie over gaven, vruchten en charisma's van de heilige Geest. Deel 4 staat op pag. 30, deel 1 en 2 in de vorige editie. Meer van Edgard Peeters over dit onderwerp:
www.kcv-net.nl/kcv/a/4083

VREES, ONTZAG, EERBIED

De *Nieuwe Bijbel Vertaling* van 2004 vertaalt Jesaja 11,2-3a zo:

De geest van de HEER zal op hem rusten:
een geest van wijsheid en inzicht,
een geest van kracht en verstandig beleid,

een geest van kennis en ontzag voor de HEER. Hij ademt ontzag voor de HEER; ...

In de *Bijbel in Gewone Taal* staat geen vrees of ontzag, maar *eerbied voor de Heer*.

K.S.

Deel 4

DE GAVE VAN GODSVRUCHT DOET WAT MET ONS

Jesaja schrijft over gaven van de Geest. Het zijn de gaven die bij het sacrament van het vormsel worden afgesmeekt over elke vormeling. Het Hebreeuwse woord voor *de gave van ontzag voor de Heer* (Jesaja 11,2), waarover het vorige artikel in deze serie ging, betekent ook godsvrucht. Daarover nu meer.

Kunnen we God ooit de eer en devotie betuigen die Hij verdient? Hoe goed we het ook proberen, we zullen nooit in staat zijn om dit helemaal vanuit onszelf te realiseren. Als we God ooit het soort eer willen betuigen dat we verschuldigd zijn als zijn schepselen en als zijn aangenomen kinderen, dan hebben we de hulp nodig van de Heilige Geest. Godsvrucht is de gave waardoor de Heilige Geest ons in staat stelt om God te eren op een wijze die het best bij Hem past.

Een gave om God op passende wijze te eren

God heilig benaderen

Terwijl de gave van vrees voor de Heer ons weghoudt van het kwaad, staat de gave van godsvrucht ons toe om God op een juiste en heilige manier te *benaderen*. Praktisch gezien is de gave van godsvrucht dan ook vooral actief op het vlak van eredienst en goede werken. De gave stelt ons in staat om onze relatie met God voornamelijk via deze domeinen te verbeteren en te verdiepen.

God eren als onze Vader

Meer specifiek doet de gave van godsvrucht ons onmiddellijk reageren op de uitnodiging van de Heilige Geest om God te eren als *onze Vader*. Doorheen deze gave herinnert Hij ons eraan dat we kinderen van God zijn. En Hij maakt dat deze herinnering ons vreugde en vertrouwen schenkt. Paulus omschreef dit kindschap als volgt: *'Allen die zich laten leiden door de Geest van God, zijn kinderen van God. De Geest die u ontvangen hebt, is er niet een*

van slaafsheid, die u opnieuw vrees zou aanjagen. U hebt een Geest van kindschap ontvangen, die ons doet uitroepen: Abba, Vader! De Geest zelf bevestigt het getuigenis van onze geest dat wij kinderen zijn van God' (Romeinen 8,14-16).

Omdat de gave van godsvrucht ons voor deze waarheid openstelt, worden we ertoe gebracht om God te eren en te dienen als een 'zoon'. De gave van godsvrucht doet ons trouwens delen in het Zoonschap van Jezus Christus, de eeuwige en goddelijke Zoon van God.

Werken van barmhartigheid

Eigen aan de gave van godsvrucht is dat zij onze aandacht tevens richt op onze medemensen. De gave doet ons alle mensen eren en dienen, op grond van hun mede-kind zijn van God. Elke daad, zegt Thomas van Aquino, waardoor iemand goed doet aan een ander uit eerbied tot God, is geïnspireerd door de gave van godsvrucht. Door anderen tegemoet te komen in hun dagelijkse strijd, eren we de Vader, omdat we hierdoor mensen dienen die zijn kinderen zijn.

Daarom verbindt Thomas de gave van godsvrucht met de zaligsprekingen *'Gelukkig die honger en dorst naar gerechtigheid'* en *'Gelukkig die barmhartig zijn'* (Matteüs 5, 6-7). Godsvrucht vervult het hart immers met het verlangen naar werken van barmhartigheid.

Dit is deel 4 van een serie over gaven, vruchten en charisma's van de heilige Geest. Deel 3 staat op pag. 18.

Gave van godsvrucht richt onze aandacht tevens op onze medemensen

De ingevingen van de Heilige Geest die ons via de gave van kennis bereiken, helpen ons om in geloofszaken een juist oordeel te vellen. De Heilige Geest helpt ons daarbij op een dubbele manier.

Aan de ene kant doet Hij ons juister aanvoelen wat we moeten geloven. Wat hoort tot de geopenbaarde Waarheid, wat niet? Hij helpt ons om bijna intuïtief te onderscheiden wat wel en wat niet tot de geloofswaarheid behoort. We voelen gemakkelijker aan wat in geloofszaken juist is en wat moet gelden als een dwaling. Het resultaat is een gezuiverd en verlevendigd geloofsinzicht.

Aan de andere kant is de gave van kennis van groot nut voor het praktische leven, in zover zij ons helpt om ons alledaagse leven - ons denken, handelen en streven van alle dag - met ons geloof in overeenstemming te brengen.

Onderscheiden

De ingevingen van de Heilige Geest stellen ons beter in staat om het goede van het kwade te onderscheiden. Aardse dingen, zoals roem, macht en rijkdom, zullen we op hun juiste waarde weten te schatten. Twijfelachtige en duistere zaken zullen we met een scherper doorzicht benaderen.

Welke dingen kunnen ons het echte geluk verschaffen? Wat brengt ons tot geestelijke vooruitgang? Wat leidt onvermijdelijk tot onze ondergang? Wat brengt ons nader tot God? Welke zaken doen ons van Hem afwenden? Het zijn zovele vragen die wij ons beginnen te stellen onder invloed van de Heilige Geest. Zovele vragen ook waarop wij van zijn kant een antwoord mogen verwachten, dankzij de gave van kennis.

En al te dikwijls falen we. Vooral wanneer we ons laten verblinden door de schittering van puur aardse dingen en deze nastreven en ambiëren alsof ze ons het ware geluk brengen. Thomas van Aquino noemt ze valstrikken: zij

zijn het kwaad dat zich vermomt als het goede. Het zijn afgoden, zegt hij, die, als we niet opletten, onze ondergang betekenen. Alleen als we ons laten leiden door de gave van kennis, zijn we in staat om deze valstrikken te zien en te vermijden. Op die manier stelt de gave ons in staat om onze relatie met God te zuiveren en te vervolmaken.

Van fouten leren

Thomas legt ook verband tussen de gave van kennis en de zaligprijzing van de treurende: *'Gelukkig die verdriet hebben, want zij zullen getroost worden'* (Matteüs 5, 4). Hij verwijst hier naar Augustinus, die stelt dat *'kennis toekomt aan personen die treuren'*, waarmee hij mensen bedoelt die telkens weer een harde les leren door de nederlaag die ze lijden, wanneer ze het kwade nastreven alsof dit het goede is. Thomas herinnert ons eraan hoe waardevol het is van onze fouten te leren. Uiteraard zijn we dan bedroefd over wat we verkeerd hebben gedaan. Maar tegelijk ondervinden we troost, omdat de spijt over onze fouten ons er uiteindelijk toe brengt om de dingen van de wereld te benaderen zoals God wenst dat we ze benaderen. En dat is: er geen afgoden van te maken, maar ze volgens Gods Voorzienigheid te gebruiken, zodat ze ons niet van Hem verwijderen, maar integendeel dichter bij zijn liefde brengen.

Dit is deel 5 van deze serie over de gaven van de Geest, zoals vermeld in Jesaja 11,2-3a. Over ieder die het sacrament van het vormsel ontving zijn deze gaven afgesmeekt. Deel 6 staat op pag. 34. Zie ook www.kcv-net.nl/kcv/inhoudelijk/gaven-van-de-geest.

#

Jesaja schrijft over gaven van de Geest. Het zijn de gaven die bij het sacrament van het vormsel worden afgesmeekt over elke vormeling. Ging het vorige artikel in deze serie over de gave van kennis, nu meer over de gave van sterkte.

De gave van kennis toont ons dus de weg om in overeenstemming te leven met de wil van God. Maar 'weten' alleen is onvoldoende. We hebben ook 'sterkte' nodig om effectief de weg van God te bewandelen en het hoofd te bieden aan de tegenwerking en de tegenkating die wij ongetwijfeld zullen ontmoeten. Opnieuw komt de Heilige Geest ons hierbij ter hulp.

Volslagen vertrouwen in de sterkte van God

Door de gave van sterkte schenkt Hij ons de vastberadenheid en de standvastigheid om het goede te doen en het kwade te laten, vooral op die momenten waarop we met onze zwakte worden geconfronteerd en het moeilijk wordt om vol te houden. En er kunnen velerlei soorten moeilijkheden opduiken. Ze kunnen uit ons eigen innerlijk voortkomen, zoals gemakzucht, geestelijke dorheid, afmatting, verveling, hartstocht en begeerte, diep verdriet, lichamelijk lijden, ontmoediging, of angst. Maar er kan ook druk van buitenaf ontstaan, zoals dreigement, verleiding, bekoring, laster, pesterij, vervolging, of doodsb bedreiging.

In alles volharden

Natuurlijk kunnen we altijd proberen om ons de morele deugd van moed eigen te maken, die ons bekwaam maakt om onverschrokken op gevaarlijke situaties af te stappen of koelbloedig te blijven bij plotseling opkomend gevaar. Maar de deugd van moed heeft zo zijn beperktheden. Zij draagt niet het krachtige vertrouwen in zich, dat nodig is om aan *elk* gevaar het hoofd te bieden. Dit vergt een volmaakt en bijzonder intens vertrouwen, dat alleen door de gave van sterkte kan worden verkregen. Door deze gave zorgt de Heilige Geest ervoor dat wij onze natuurlijke bekwaamheden overstijgen en de vreugde ervaren van een volslagen vertrouwen in de sterkte van God. Daarom laat de gave ons toe om in alles te volharden, het hevigste lijden te doorstaan en naar het goede te blijven streven,

ook al lijkt het ver weg of is het bijzonder lastig te bereiken.

Geduld: een vrucht van sterkte

Hoe dikwijls raken we niet geërgerd of gefrustreerd wanneer we het geduld niet kunnen opbrengen om onze plannen en doelstellingen te realiseren. Volgens Thomas van Aquino is geduld een vrucht van de gave van sterkte. De kracht en het vertrouwen die we door deze gave ontvangen, stellen ons in staat om vol te houden en alle grote en kleine moeilijkheden te overwinnen.

Thomas noemt ook het 'geduld bij langdurig lijden' een vrucht van de gave van sterkte. Het is de bekwaamheid om vol te houden te midden van langdurige uitdagingen. Eigen aan de gave van sterkte is dat zij ons een geest schenkt van bijzondere volharding in goede, maar lastige ondernemingen. Zij stelt ons in staat om door te zetten ondanks alles en op die manier zelfs de moeilijkste opdrachten tot een goed einde te brengen.

Volmaakt vertrouwen kan door de gave van sterkte worden verkregen

Krachtig verlangen

Thomas ziet ook een verband tussen de gave van sterkte en de zaligspreking '*Gelukkig die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden*' (Matteüs 5,6). De woorden '*honger*' en '*dorsten*' wijzen op het krachtige verlangen waarmee men uitziet naar de gerechtigheid. Zij vormt het doel dat men kost wat kost wil bereiken. Het verlangen ernaar is zo groot, dat men er alles voor over heeft om het te halen. En hierin ziet Thomas de grote affiniteit tussen de zaligspreking en de gave. Terwijl de gave voorziet in het krachtige doorzettingsvermogen om Gods plannen te realiseren, belooft de zaligspreking degene die de gave daadwerkelijk benut. Hij wordt in zijn streven '*verzadigd*'.

God wil dat we Hem begrijpen. Daarom zegt Hij ons met de gave van inzicht, die ons toestaat om Hem beter - op een intiemere en meer vertrouwelijke manier - te leren kennen.

Leren inzien dat Gods eeuwige waarheden richtinggevend zijn

De inzichten die we via onze natuurlijke vermogens (waarneming, verstand...) verkrijgen, hebben altijd maar een beperkt karakter. Daarom is er een 'licht' nodig dat de grenzen van ons natuurlijk kennen doorbreekt en maakt dat we toegang krijgen tot kennis die we nooit op ons eentje zouden kunnen verwerven. Dit licht wordt ons door de gave van inzicht (Jesaja 11,2) gegeven.

Plotselinge buitengewone intuïtie

Het inzicht dat we door deze gave verwerven, komt niet tot ons in de vorm van een verstandelijk oordeel, een redenering of een conclusie die ons wordt ingegeven. De gave van inzicht schenkt ons een plotselinge, buitengewone intuïtie. In één oogopslag dringen we door tot de kern van de goddelijke Waarheid. Onze kijk op de goddelijke dingen en hun samenhang wordt ineens anders: veel dieper en wijder. Het innerlijke oog van onze ziel opent zich voor datgene *'wat verborgen blijft voor wijzen en verstandigen'* (Lucas 10, 21-24). Ons 'zien' en 'aanvoelen' van de goddelijke geheimen wordt uitgezuiverd.

De gave van inzicht heeft duidelijk implicaties op het vlak van ons geloof. Betekent geloven een eenvoudige overgave aan de Waarheid, dan bestaat de werking van de gave hierin dat zij aan die Waarheid zin en betekenis geeft: ineens zegt ze ons iets, grijpt ze ons aan, treft ze ons bijzonder. Het gevolg is dat een volmaakter geloofshouding wordt verkregen. Het geloof *'is geen vlam meer die danst aan de oppervlakte van het hout. Maar het hout is een gloeiende houtskool geworden'*.*.

Doorzicht

Kortom, ons geloof heeft diepgang gekregen. Wat voorheen nog grotendeels in het duister lag, is nu doorzichtiger geworden. Ons vertrouwen in wat God zegt en voorhoudt, is gesterkt. We hebben een zekerder geloof. Het kan zelfs zo sterk worden dat niets, maar dan ook niets meer in staat is om het te doen wankelen. Toch blijft het nog altijd 'maar'

geloof. Het kan nooit veranderen in een allesomvattend weten. Het geloofsmysterie, zegt Thomas van Aquino, zal voor ons altijd een diep mysterie blijven, waarvan de zin ons natuurlijk verstand ver te boven gaat.

Richtinggevend voor het handelen

De gave van inzicht heeft ook invloed op het menselijke handelen. Door de gave leren we inzien dat Gods eeuwige en noodzakelijke waarheden richtinggevend zijn voor het menselijke handelen. Menselijke handelingen dienen te worden geleid door eeuwige redenen. De gave van inzicht toont ons niet enkel de waarheden waarop wij onze wil moeten richten, maar verlicht ons ook aangaande de werken die we moeten doen. Door het menselijke verstand op deze wijze te adviseren, vervolmaakt zij ons verstand, zodat de uitvoering van goede daden ook sneller en eenvoudiger zal verlopen.

Heilige Schrift begrijpen

Op een bijzondere, bijna geprivilegieerde wijze geeft de gave van inzicht ons toegang tot de betekenis van de Heilige Schrift. Want de gave is vooral werkzaam met betrekking tot dingen die op ons toekomen, die ons worden geopenbaard. Thomas brengt ons in dit verband het bevestigende moment in herinnering waarop Christus zijn apostelen uitzond en *'hun verstand opende om de Schrift te begrijpen'* (Lucas 24,45). Deze gave van goddelijk inzicht blijft dan ook voorbehouden - als een geestelijk voorrecht - aan diegenen die zich leerling van Christus mogen noemen.

Thomas brengt de gave van inzicht in verband met de zaligspreking van de *"zuiveren van hart"* (Matteüs 5,8). De zuiveren van hart laten toe dat hun leven gezuiverd wordt van fantasieën, verleidingen, vergissingen of dwalingen. De waarheid met betrekking tot God wordt bij hen dan ook niet vertroebeld door beelden, fantasieën of ketterse misinterpretaties. Hun houding en opvatting is zuiver. Dit is het resultaat van de gave van inzicht.

*Uit *Entretiens sur le Saint-Esprit*, C. Journet 1997.

In deze serie over de gaven die bij het sacrament van het vormsel worden afgesmeekt over elke vormeling (Jesaja 11), nu de gave van raad. Met deze gave kunnen we ons handelen aan de richtinggevende inzichten van de Heilige Geest toevertrouwen, zodat we door God zelf worden geleid.

De gave van raad is actief op het vlak van het concrete handelen. Zij helpt ons om Gods wil te doen in de wisselende omstandigheden van het leven. Door deze gave helpt de Heilige Geest ons om in concrete situaties telkens weer op een juiste manier te beslissen en te handelen. De gave brengt ons ertoe om ons handelen aan de richtinggevende inzichten van de Heilige Geest toe te vertrouwen, zodat we door God zelf worden geleid.

De gave van raad helpt ons niet alleen in louter wereldlijke zaken. Zij stelt ons tegelijk open voor de raadgevingen van God over datgene wat nodig is voor onze persoonlijke heiliging.

Verstandigheid en ingevingen

Zij heeft raakpunten met de natuurlijke deugd van verstandigheid. Heeft men deze deugd onder de knie, dan is men zonder moeite in staat om in alle omstandigheden juist te beslissen over wat hier en nu gedaan moet worden. Men weet onmiddellijk wat er te doen staat.

De gave van raad vult de verstandigheid aan en vervolmaakt ze door de ingevingen van God in zijn oordeel te betrekken. Op deze manier verenigt onze eigen natuurlijke wijze van denken en handelen zich met de volmaakte verstandigheid van God. In dit hogere licht krijgen onze beslissingen een grotere zekerheid en veiligheid.

Ons handelen toevertrouwen aan de inzichten van de Heilige Geest

Bevrijd van eigengereidheid

Een direct gevolg is dat de gave van raad voorkomt dat we ons impulsief gedragen en overhaast tewerk gaan in zaken die met ons geloofsleven te maken hebben. Aan de andere kant bevrijdt ze ons van eigengereidheid. Onder invloed van de gave van raad zullen we inzien dat het niet baat om alles zelf en volgens eigen inzichten te willen doen, maar dat Gods

praktische raad nodig is om te groeien in geestelijke volwassenheid.

God wenst dat ieder van een ander ontvangt wat hij nodig heeft

Helpen uitdelen

De gave van raad doet ons ook met de Heer samenwerken bij de werking van zijn Voorzienigheid voor anderen. De verschillen tussen mensen behoren immers tot het plan van God, die wenst dat ieder van een ander ontvangt wat hij nodig heeft, en dat mensen die over bijzondere 'talenten' beschikken, deze inzetten voor wie er behoefte aan hebben. Verschillen moedigen personen aan en verplichten hen vaak tot edelmoedigheid, welwillendheid en tot delen. Zo krijgen mensen de gelegenheid om de naastenliefde te beoefenen. God wil dus dat mensen elkaar nodig hebben en Hem helpen bij het uitdelen van de genaden en giften die ze van Hem hebben ontvangen*.

De gave van raad geeft ons daarbij een flinke steun in de rug. Zij zorgt ervoor dat er voortdurend een verdeling plaatsvindt volgens Gods plan en dat mensen samenwerken bij de verdeling van Gods zegeningen. Op die manier draagt zij tegelijk bij tot de vorming en de versteviging van het weefsel van de Kerk.

Geven en vergeven

Omwille van deze band met de goddelijke Voorzienigheid relateert Thomas van Aquino de gave van raad aan de zaligspreekung: *'Gelukkig die barmhartig zijn'* (Matteüs 5,7). De gave van raad, zegt hij, zet er onvermijdelijk toe aan om anderen te vergeven. Zelf stelt zij geen daden van barmhartigheid, maar zij geeft er wel de inspiratie toe. Door de gave van raad opent God onze harten om niet alleen te geven maar ook te ver-geven. De zaligspreekung belooft overigens dat allen die op deze uitnodiging ingaan zelf ook *'barmhartigheid zullen ondervinden'*. Ook is het alleen al hierdoor, dat

vergiffenis schenken de remedie bij uitstek is tegen alle geestelijke kwalen van ons leven.

Barmhartigheid de remedie tegen alle geestelijke kwalen

*Catechismus van de Katholieke Kerk, 1995, nr. 1937

Deel 9

GAVE VAN WIJSHEID

Ervarend kennen van goddelijke dingen en hun samenhang

De gave van wijsheid laat toe God zo dicht te benaderen dat we in staat zijn de dingen als het ware met Gods ogen te bekijken. In die zin is zij de hoogste van de zeven gaven van de Heilige Geest.

De werking van de gave van wijsheid kunnen we slechts echt goed begrijpen als we de link leggen met de gave van inzicht.* Kort samengevat kunnen we zeggen dat de *gave van inzicht* uit een helder en krachtig licht bestaat dat ons nauwkeurig en zeker doet zien wat God zegt en wat zijn bedoelingen zijn. Met andere woorden: het licht van de gave van inzicht toont ons het goddelijke geheim en legt het in al zijn schakeringen voor ons open. Dit is op zich al zo verheven dat wij ons terecht kunnen afvragen wat de gave van wijsheid daaraan nog heeft toe te voegen.

Nauwe band met de gave van inzicht

Welnu, de *gave van wijsheid* vervolmaakt en verdiept. Of wat preciezer gezegd: datgene wat de gave van inzicht ons in een plotse intuïtie toont en openbaart, wordt door de gave van wijsheid verinnerlijkt en gesmaakt. De ziel die tot wijsheid is gekomen *kent* de waarheid niet alleen op een meer volmaakte wijze, zij *smaakt* er ook de onuitsprekelijke zoetheid van.

Vereniging met God

Deze 'smaak' is niets anders dan de vereniging met God. Want de gave van wijsheid voert ons naar nog grotere hoogten dan deze die de gave van inzicht ons toont. Zij brengt ons namelijk tot vereniging met God. Waar inzicht leidt tot 'verlichting', voert wijsheid tot 'vereniging'.

Nochtans heeft deze vereniging met God niet zomaar automatisch plaats. Zij is een beslissing van de wil. De vereniging met God moeten wij écht wensen en willen. En dat kan slechts, zegt Thomas van Aquino, als er in onze wil voldoende liefde tot God aanwezig is. Ietwat schematiserend kunnen we zeggen dat de gave van wijsheid in verschillende stapjes werkzaam is.

Allereerst is er de werking van de gave van inzicht. De verlichting die het inzicht tweebrengt, oefent op de ziel een aantrekkingskracht uit die haar dichter naar God trekt. Als de ziel daar met haar liefde op ingaat en zich gewillig laat aantrekken tot God, treedt de gave van wijsheid volop in werking. Zij voert de ziel steeds verder mee, tot de ziel zich met God weet te verenigen.

Zoete smaak van God

Maar hoever gaat die vereniging? 'Versmelten' we dan met God? Niet echt, want de ziel blijft bestaan en ze blijft ook zichzelf. Wat er wel plaatsvindt, is dat de ziel nu in grote intimiteit leeft met God. Deze innige relatie betekent dat de ziel God van heel dichtbij mag ervaren. Zij krijgt de zoete smaak van God en van al het goddelijke te proeven. Wellicht is het vanuit deze ervaring dat de psalmist schreef: *De voorschriften van de HEER zijn waarachtig, (...) zoeter dan honing.* (Psalm 19,10-11).

Een hoger aanvoelen, een smaken, een ervarend kennen van de goddelijke dingen en hun samenhang

Wijsheidsoordeel

Toch is de vereniging met God niet het enige wat de gave van wijsheid kenmerkt. De gave heeft ook een verstandelijk aspect, zo benadrukt Thomas. Want wijsheid houdt ook altijd een speciale manier van oordelen in, en oordelen, zegt hij, is een daad van het verstand. Een wijze is namelijk in staat om heel wijze uitspraken te doen, of - om het met een geleerd woord te zeggen - *wijsheidsoordelen* te vellen. Inhoudelijk is zo 'n wijsheidsoordeel niets anders dan een hoger oordelen volgens goddelijke normen. Een door de Heilige Geest geïnspireerd wijsheidsoordeel ziet en

beoordeelt alles naar de maat van het goddelijke.

Het is duidelijk dat dit oordeel op een bijzondere manier gevormd wordt. Niet via de gewone weg van het verstandelijke redeneren en analyseren. Maar veel subtieler, doordat het verstand van de wijze zich laat inspireren door wat er leeft in zijn hart, namelijk het volkomen vertrouwd zijn met en het volslagen ingeleefd zijn in de goddelijke werkelijkheid.

Het wijsheidsoordeel munt dan ook niet uit door redeneerkracht of intellectuele scherpte, maar geeft vooral blijk van een bijzondere rijpheid en harmonie, waarachter een hoger aanvoelen, een smaken, een ervarend kennen van de goddelijke dingen en hun samenhang schuilgaat.

Wat er in God beweegt

Dat mag ons niet verbazen. Terugblikkend op wat we hierboven zegden, weten we dat het aan de wijze gegeven is de 'zoete smaak' van God en van zijn hele werkelijkheid te ervaren. Het vervult zijn ganse hart. Door zijn grote intimiteit met God 'trilt' hij als het ware mee met wat er in God beweegt. Zo voelt hij intuïtief aan wat God goedkeurt en afkeurt, wat Hij wil, wat Hem beroert. Hij weet dit perfect in te schatten. De maatstaf van God is nu ook *zijn* maatstaf geworden. Dat is de wijsheid die hij met zich meedraagt. Hij *kan* dan ook niet anders meer dan naar de dingen te kijken met Gods ogen en ze te beoordelen naar Gods maat.

Rijst natuurlijk de vraag of dit hoogste niveau zomaar voor iedereen is weggelegd. In principe wel, zegt Thomas van Aquino, want wijsheid is aanwezig in iedereen die in staat van genade leeft. Toch kan de *graad* van wijsheid variëren. Deze hangt immers af, zegt hij, van de liefde die de ziel heeft voor God en de mate van vereniging met het goddelijke.

Hij voelt intuïtief aan wat God goedkeurt en afkeurt, wat Hij wil, wat Hem beroert

In harmonie met God

Thomas verbindt de gave van wijsheid met de zaligspreking van hen *die vrede brengen*

(Matteüs 5,4). De vrede die hier bedoeld wordt, is meer dan een afwezigheid van conflict. Het is vooral een vorm van rust die voortvloeit uit het feit dat men de dingen in het leven op een juiste manier weet te ordenen (de *tranquillitas ordinis* van Augustinus). En die bekwaamheid is nu juist wat wijsheid teweegbrengt. De wijze verliest zich niet langer in onbenulligheden, maar weet voorrang te geven aan wat belangrijk is in het leven. Hij weet alles te schikken in harmonie met God. Daarom zijn wijsheid en het stichten van vrede zo verwant aan elkaar. Door het leven op een goddelijke manier te ordenen creëert de wijze een vorm van rust die niet alleen in hemzelf, maar ook in andere mensen vrede sticht.

Alle mogelijke middelen

Met dit artikel beëindigen we de serie over de 'zeven gaven van de Heilige Geest' uit Jesaja 11,2. Duidelijk is dat de Heilige Geest ons alle mogelijke middelen ter hand stelt, opdat we zouden werken aan onze persoonlijke heiliging en vervolmaking. En hoe Hij niets liever doet dan aan deze heiliging actief mee te werken. Zijn bedoeling is immers dat we meer en meer op Christus gaan gelijken, die de Wijsheid bij uitstek is.

De dingen in het leven op een juiste manier weten te ordenen

Ga erop in

Aan ons dus om aan de stuwingen en ingevingen van de Heilige Geest gehoor te geven! Gaan we erop in, dan zal Hij steeds meer door ons heen gaan waaien en ons hele doen en laten beïnvloeden, wat ongetwijfeld *vrucht* zal voortbrengen in ons leven. In een volgende serie artikelen leggen we uit wat onder de 'vrucht van de Heilige Geest' (Galaten 5,22) verstaan moet worden en wat we moeten doen om ze te verwerven.

Edgard Peeters
#

*Het artikel over de *gave van inzicht* is deel 7.

Meer van Edgard Peeters over gaven, charisma's en vruchten van de Geest en over doop in de Geest: www.kcv-net.nl/kcv/a/4083.

Over charisma's zie www.kcv-net.nl/meer/charisma-s/
Over gaven van de Geest: www.kcv-net.nl/kcv/inhoudelijk/gaven-van-de-geest
Dit is document 0454 op www.stucom.nl